28/06/2023

ΚΘ΄ Παύλεια: Ολοκληρώθηκαν οι εργασίες του 29ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Ολοκληρώθηκαν το μεσημέρι της Τετάρτης, 28 Ιουνίου 2023, οι εργασίες του 29ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου των ΚΘ' Παυλείων με θέμα: «Ο Απόστολος Παύλος και η κληρονομιά του Ελληνιστικού κόσμου», που διοργάνωσε η Αποστολική Ι ερά Μητρόπολη Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας προς τιμήν του ιδρυτού της τοπικής Εκκλησίας, Αποστόλου Παύλου.

Πρόεδρος της πέμπτης συνεδρίας ήταν ο Καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. **Ιωάννης Τζιφόπουλος** και ομιλητές

α) ο Καθηγητής Φιλοσοφικής Σχολής Ε.Κ.Π.Α. κ. **Αμφιλόχιος Παπαθωμάς**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «**Η γλώσσα των παπύρων και ο απόστολος Παύλος** » και

β) ο Αναπλ. Καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών κ. **Δημοσθένης Αβραμίδης**, ο οποίος ανέπτυξε το θέμα: «**Από τις προσωπογραφίες «Φαγιούμ» στη Βυζαντινή Αγιογραφία**».

Κατά την τελευταία, έκτη συνεδρία προήδρευσε ο Αναπλ. Καθηγητής της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών κ. **Δημοσθένης Αβραμίδη**ς και ομιλήτρια ήταν η Προισταμένη της Εφορίας Αρχαιοτήτων Ημαθίας, Δρ. Αρχαιολογίας, κ. **Αγγελική Κοτταρίδη**, η οποία ανέπτυξε το θέμα: «**Ο Αλέξανδρος και η γενιά του: Από το χώμα της Ημαθίας στο Πολυκεντρικό Μουσείο των Αιγών**».

Λ’ Παύλεια: «Ο Απόστολος Παύλος και η λατρευτική ζωή»

Πριν από την ολοκλήρωση της τελευταίας συνεδρίας ο Ομοτ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Χαράλαμπος Ατματζίδης ανακοίνωσε εκ μέρους της Επιστημονικής Επιτροπής των Παυλείων το θέμα του Συνεδρίου των Λ΄ Παυλείων, το οποίο θα είναι «Ο Απόστολος Παύλος και η λατρευτική ζωή» και θα διεξαχθεί τον Ιούνιο του 2024.

Στο τέλος ο Ποιμενάρχης μας, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων, παρουσίασε τα πορίσματα των εισηγήσεων του Συνεδρίου και τον τόμο των πρακτικών του περσινού 28ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου των Παυλείων (Ιούνιος 2022).

Στη συνέχεια κήρυξε τη λήξη των εργασιών του 29ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου των Παυλείων, εκφράζοντας τις θερμές ευχαριστίες του προς όλους τους συμμετέχοντες.

Ακολούθησε ξενάγηση των εκπροσώπων των πρεσβυγενών και νεωτέρων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, των Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτών, των Θεοφιλεστάτων Επισκόπων, των ελλογιμωτάτων καθηγητών και των συνέδρων στο Πολυκεντρικό Μουσείο των Αιγών.

Το 29ο Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο των Παυλείων παρουσίασε ο Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος της Ιεράς Μητροπόλεώς Βεροίας Ναούσης και Καμπανίας Αρχιμανδρίτης **Δημήτριος Μπακλαγής,** ενώ τις εργασίες του παρακολούθησαν οι εκπρόσωποι των πρεσβυγενών και νεωτέρων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, Σεβασμιώτατοι **Μητροπολίτες Σμύρνης κ. Βαρθολομαίος** (Οικουμενικό Πατριαρχείο), **Νουβίας κ. Σάββας** (Πατριαρχείο Αλεξανδρείας), **Βεροίας (Χαλεπίου) και Αλεξανδρέττας κ. Εφραίμ** (Πατριαρχείο Αντιοχείας), **Ναζαρέτ κ. Κυριακός** (Πατριαρχείο Ιεροσολύμων), **Ναϊσσού κ. Αρσένιος** (Πατριαρχείο Σερβίας), ο Θεοφιλέστατος **Επίσκοπος Τούλτσεας κ. Βησσαρίωνας** (Πατριαρχείο Ρουμανίας), οι Σεβασμιώτατοι **Μητροπολίτες Στάρα Ζαγόρας κ. Κυπριανός** (Πατριαρχείο Βουλγαρίας), **Ζουγκδίδι και Τσαΐτσι κ. Γεράσιμος**

(Πατριαρχείο Γεωργίας) και **Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος** (Εκκλησία της Ελλάδος), καθώς και ο **Γέρων Γεράσιμος Αγιοπαυλίτης** που εκπροσωπεί την **Ιερά Κοινότητα του Αγίου Όρους**.

Τη λήξη του 29ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου τίμησαν ακόμη με την παρουσία τους οι Σεβασμιώτατοι **Μητροπολίτες Σεβαστείας κ. Σεραφείμ**, **Ξάνθης και Περιθεωρίου κ. Παντελεήμων**, **Άρτης κ. Καλλίνικος, Κίτρους, Κατερίνης και Πλαταμώνος κ. Γεώργιος, Τρίκκης, Γαρδικίου και Πύλης κ. Χρυσόστομος, Σισανίου και Σιατίστης κ. Αθανάσιος, Λήμνου και Αγίου Ευστρατίου κ. Ιερόθεος, Πολυανής και Κιλκισίου κ. Βαρθολομαίος και ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Ευμενείας κ. Ειρηναίος**, οι οποίοι θα συμμετάσχουν στις λατρευτικές εκδηλώσεις προς τιμήν του Αποστόλου Παύλου και στην τελετή αναγνώσεως της Συνοδικής και Πατριαρχικής Πράξεως του **Αγίου Γερασίμου του Υμνογράφου**, **του Μικραγιαννανίτου**.

Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας

Κηρύττοντας τη λήξη του 29ου Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου, ο **Μητροπολίτης Βεροίας, Ναούσης και Καμπανίας κ. Παντελεήμων**, ανακοίνωσε ότι νέος πρόεδρος της Επιστημονικής Επιτροπής των Παυλείων αναλαμβάνει ο Ομοτ. Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. **Χαράλαμπος Ατματζίδης** και ανέφερε μεταξύ άλλων: Μέ τή χάρη τοῦ Θεοῦ ὁλοκλη-ρώ-σαμε τό ΚΘ΄ Ἐπιστημονικό Συνέ-δριο, τό ὁποῖο ὀργάνωσε ἡ Ἱερά μας Μητρόπολη στό πλαίσιο τῶν φετινῶν Παυλείων, μέ θέμα «Ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί ἡ κλη-ρο-νομιά τοῦ ἑλληνιστικοῦ κό-σμου».

Με τον τρόπο αυτό θελήσαμε να τιμήσουμε την προσφορά του Μεγά-λου Αλεξάνδρου στη διάδοση του Χριστιανισμού. Διότι με τον ελληνικό πολιτισμό, τον οποίο κλη-ροδότησε ο Μέγας Αλέξανδρος στις χώρες από τις οποίες πέρασε, προσέφερε στον κόσμο μία μεγά-λης αξίας και σημασίας πολιτι-στι-κη κληρονομιά και άνοιξε τον δρόμο για να φθάσει μέχρι εδώ, μέχρι τη Μακεδονία και την Ελλά-δα, ο μέγας απόστολος Παύλος.

Με τον τρόπο αυτό ανταπέδωσε, θα μπορούσαμε να πούμε, ο πρω-το-κορυφαίος απόστολος την προσ-φο-ρα του Με-γάλου Αλεξάνδρου στον κόσμο με μία ακόμη μεγαλύ-τερη: με το Ευαγ-γέλιο της σωτη-ρίας το οποίο κήρυξε και το οποίο καθιστά όσους το πιστεύ-σουν «κλη-ρονόμους μεν Θεού, συγκλη-ρο--νόμους δε Χριστού» (Ρωμ. 8.17).

Η πολιτιστική κληρονομιά του ελληνιστικού κόσμου δεν επηρέα-σε μόνο καθοριστικά την εξέλιξη των λαών για πολλούς αιώνες, αλλά υπήρξε και το πνευματικό υπόστρωμα, το οποίο αξιοποίησε ο πρωτοκορυφαίος απόστολος Παύ-λος για να μεταφέρει με το κήρυγ-μα του το μήνυμα του Ευαγγελίου, το οποίο άλλαξε τη ροή της ιστο-ρίας του κόσμου.

Την επίδραση και τη σχέση του Μεγάλου Αλεξάνδρου και της ελλη---νιστικής παραδόσεως είχαμε την ευκαιρία να διαπιστώσουμε μέσα από τις εξαιρετικά εμπερι-στατω-μένες εισηγήσεις των διακε-κριμένων ομι-λητών του Συνεδρίου μας.

Οι δύο πρώτες εισηγήσεις μας παρουσίασαν τον κόσμο των ιδεών, των ηθικών αξιών και των φιλο-σο--φικών απόψεων που επικρα-του-σαν την εποχή του αποστόλου Παύλου και ιδιαιτέρως τη φιλο-σο-φία των Στωικών και των Επι-κου-ρείων και την απήχηση των ιδεών αυτών στον απόστολο Παύ-λο, όπως προκύπτει κυρίως από τους λόγους του, οι οποίοι παρα-δι-δο-νται στις Πράξεις των Αποστό-λων.

Στη συνέχεια, οι τρεις εξαιρετικά διαφωτιστικές εισηγήσεις της δεύ-τερης συνεδρίας μας παρουσίασαν τα στοιχεία που συνδιαμόρφωσαν το πνευματικό περιβάλλον της επο-χης του αποστόλου Παύλου.

Το ένα στοιχείο είναι η διάδοση της μυστηριακής λατρείας διαφό-ρων θεοτήτων και κυρίως της Ίσι-δος και του Σάραπι και η επίδρασή της στους ανθρώπους της εποχής.

Το δεύτερο στοιχείο είναι τα πνευ--ματικά κινήματα που ανα-πτυσ--σονται στους κόλπους του Ιου-δαισμού, μεταξύ αυτών τα Γνω-στικά κινή-ματα και ο Ραβ-βι-νικός Ιου-δαισμός, αλλά και ο ρο-λος φιλο-σόφων και συγγραφέων, όπως ο Φίλων ο Ιουδαίος, ο οποίος συνδύ-αζε τη φιλοσοφία με στοι-χεία της ασκητικής πρακτικής δια-φόρων ομάδων, όπως των Εσσαί-ων, των κοινοβιατών της Νεκράς θαλάσσης ή των θεραπευτών της Κάτω Αιγύ-πτου, που θεωρείται ότι επηρέασαν αργότερα τον χριστια-νικό μοναχισμό.

Το τρίτο στοιχείο είναι οι ελ-λη-νι-στικές ανθρωπολογικές αντιλή-ψεις, τις οποίες ο απόστολος Παύ-λος προσεγγίζει με όχημα τον όρο «εικόνα», ο οποίος είναι γνω-στος από τη φράση της Γενέσεως «κατ᾽ εικόνα και καθ᾽ ομοίωσιν», αλλά και με αιχμή τη διδασκαλία του εσχατολογικού μετασχηματι-σμού του ανθρώπου, όπως αυτή πραγμα-το-ποιείται με την ανάσταση του Χριστού. Με τον τρόπο αυτό ο από-στολος αφενός δίδει διέξοδο στα αδιέξοδα της ελληνιστικής σκέψε-ως σχετικά με την υπέρβαση του θανάτου και την ένωση με τον Θεό, και αφετέρου ανακαινίζει χριστο-κεντρικά την ανθρωπολογία της Παλαιάς Διαθήκης.

Έχοντας υπόψη μας το γενικό-τερο ιδεολογικό πλαίσιο της επο-χης ακούσαμε τον πρώτο εισηγητή της τρίτης συνεδρίας, ο οποίος μας ανέπτυξε τον τρόπο με τον οποίο ο από-στο-λος Παύλος προσλαμβάνει το ελ-λη-νορωμαικό παρελθόν μέσω των επιγραφών και άλλων λογο-τε-χνι-κων έργων και έργων πολι-τισμού και συνομιλεί μαζί του, επι-λέγο-ντας ένα είδος προσεγγίσεως, γνω-στης από αιώνες στα κλασικά γραμ-ματα αλλά όχι στους χριστια-νούς. Έτσι εισάγει μία καινοτόμο μέθοδο, την οποία θα αξιοποιήσουν στους επόμενους αιώνες οι πατέ-ρες της Εκκλησίας.

Οι δύο επόμενες εισηγήσεις αφο-ρούσαν αφενός στην πρόσληψη του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην ελ-ληνική λαική παράδοση, γεγο-νος που αποδεικνύει τη μεγάλη απή-χηση της προσωπικότητος και του έργου του Μακεδόνος βασιλέως, και

αφετέρου στη θέση του στην Παλαιά Διαθήκη.

Ως γνωστόν, στον πρόλογο του Α΄ βι-βλίου των Μακκαβαίων υπάρχει αναφορά στον Μέγα Αλέξανδρο και στους διαδόχους του, η οποία ενέχει στοιχεία κριτικής, ενώ ένα ξεχωριστό παράδειγμα κριτικής απο--τελεί η διήγηση της «Ανα-λη-ψεως» ή «Ανυψώσεως» του Με-γα-λου Αλεξάνδρου στη Μυθι-στο-ρία του, η οποία απεικονίζεται και σε πολλούς χριστιανικούς ναούς τόσο στον ελληνικό όσο και στον ευρωπαικό χώρο.

Ένα άλλο ενδιαφέρον θέμα, το οποίο παρουσιάσθηκε από δύο ειση--γητές στη συνέχεια του Συνε-δρίου μας, ήταν η χρήση της ελλη-νορωμαικής ρητορικής από τον απόστολο Παύλο.

Πολλές φορές στις Πράξεις των Αποστόλων ο απόστολος Παύ-λος παρουσιάζεται να ομιλεί όχι μόνο στις συναγωγές ή ενώπιον λαικού εθνικού ακροατηρίου, κηρύσσο-ντας το Ευαγγέλιο, αλλά και ενώ-πιον Ρωμαίων ηγεμόνων. Στους λόγους αυτούς, όπως διαπιστώσα-με, δεν παραλείπει να αξιοποιεί τα διδάγ-ματα της ρητορικής τέχνης της εποχής του, τα οποία χρησιμο-ποιεί και στις επιστολές του.

Ενδιαφέρουσα και διδακτική ήταν ακόμη η σύγκριση της γλωσ-σας των παπύρων με τη γλώσσα του αποστόλου Παύλου, την οποία παρουσίασε ο δεύτερος εισηγητής, με βάση τη χρήση της νομικής ορο-λογίας στις επιστολές του και την

ανασημασιοδότησή της.

Είναι φυσικό ότι δεν θα μπορούσε να λείπει η τέχνη από το Συνέδριό μας. Στην τέχνη ήταν, λοιπόν, αφιε-ρωμένες οι δύο τελευταίες εισηγήσεις.

Η πρώτη αφορούσε στη σχέση των περίφημων προσωπογραφιών του Φαγιούμ με τη βυζαντινή αγιογραφία. Οι πρώτες επιχειρούν, όπως ακούσαμε, να διατηρήσουν την ανάμνηση του ανθρώπου μετά θάνατον, ενώ η βυζαντινή αγιογραφία, ακολουθώντας την Παύλεια διδασκαλία, αναπαριστά τα πρόσωπα με τρόπο που υπερβαίνει τη θνητότητα της ανθρωπίνης φύσεως.

Στη δεύτερη και τελευταία εισήγηση απολαύσαμε μια ενδιαφέρουσα ξενάγηση στα αρχαιολογικά ευρήματα της ελληνιστικής εποχής στην Ημαθία, στον τόπο από τον οποίο ξεκίνησε ο Μέγας Αλέξανδρος, ο οποίος υπήρξε μαζί με τους διαδόχους του και τα κράτη τα οποία δημιουργήθηκαν μετά τον πρόωρο θάνατό του η αφετηρία της ελληνιστικής εποχής. Κάποια από αυτά θα έχουμε την ευκαιρία να θαυμάσουμε στη συνέχεια κατά την ξενάγησή μας στο Πολυκεντρικο Μουσείο των Αιγών.

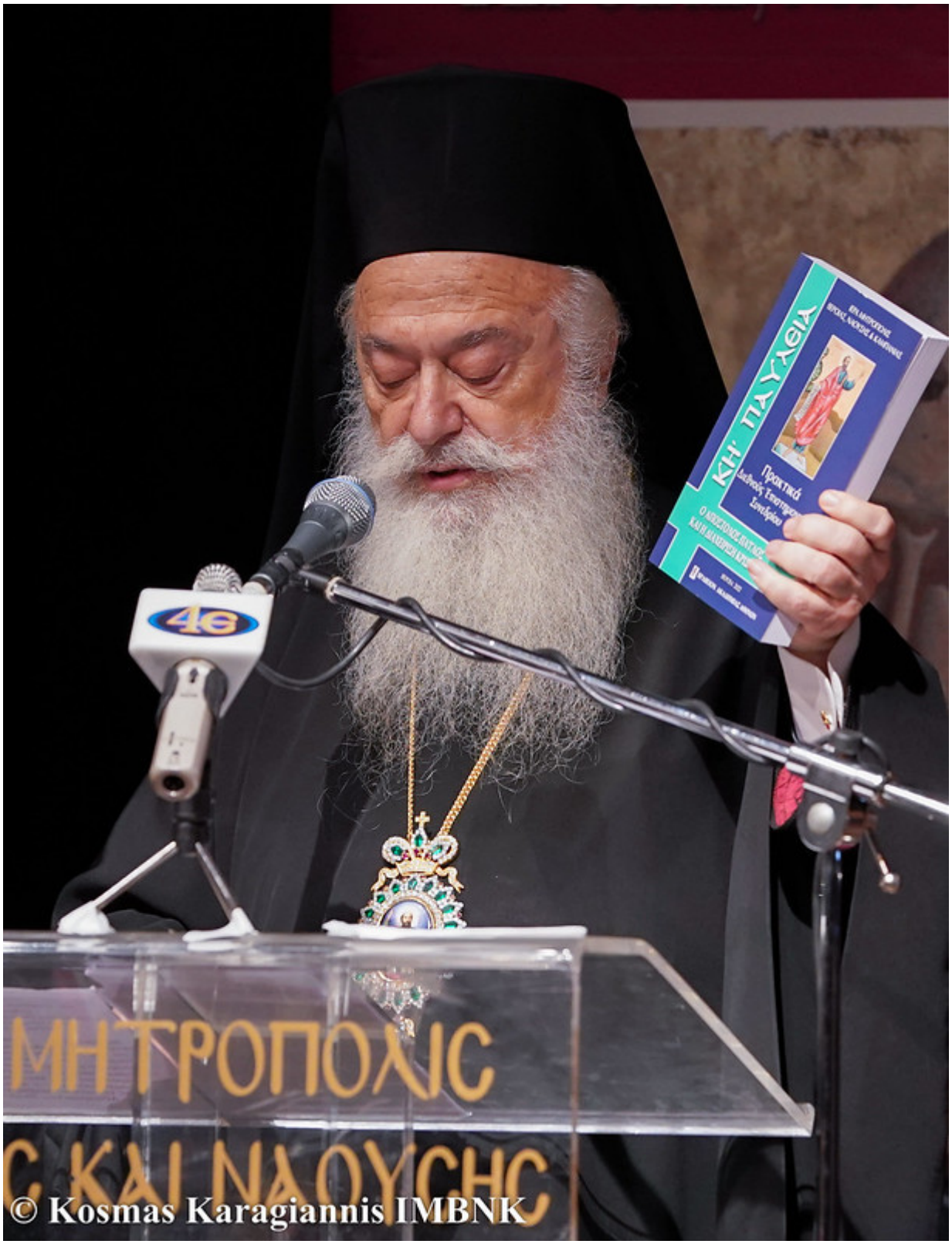

Με όλες αυτές τις λαμπρές και επι-στημονικά άρτια τεκμη-ριωμέ-νες εισηγήσεις που είχαμε τη χαρά να ακούσουμε από τους εκλεκτούς ομιλητές μας, οι οποίοι τίμησαν με την παρουσία και τη συμ-μετοχή τους το ΚΘ΄ Επιστη-μονικό μας Συνέδριο προς τιμήν του ιδρυτού της τοπικής μας Εκ-κλησίας, αγίου ενδόξου αποστόλου Παύλου, αλλά και του Μεγάλου Αλεξάνδρου, φθα--σαμε με τη χάρη του

Θεού στο τέλος.

Αυτή την ώρα αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω θερμότα-τα όλους τους ομιλητές για τις ωραιό-τατες εισηγήσεις τους, οι οποίες, πιστεύω, ότι θα αποτελέ-σουν, όταν θα τυπωθούν, ένα ση-μα-ντικό βιβλίο αναφοράς για τον απόστολο Παύλο και τη συμβολή της ελληνιστικής κληρονομιάς στο έργο του.

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος δεν είναι δυνατόν να κλείσουμε το Συνέδριό μας χωρίς να παρουσιά-σουμε τον τόμο των Πρακτικών του περσινού, του ΚΗ΄ Συνεδρίου, με θέμα «Ο απόστολος Παύλος και η δια-χείριση των κρίσεων», το οποίο πραγματοποιήθηκε με αφορμή την επέτειο των 100 χρόνων από τη Μικρασιατική καταστροφή και των 200 χρόνων από το Ολοκαύ-τω-μα της Ναούσης και της Μονής της Παναγίας Δοβρά. Ο τόμος είναι μάλιστα αφιερωμένος στον αείμνηστο καθηγητή και μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής Ιωάννη Γαλάνη.

Τα Πρακτικά του φετινού Συνεδρίου θα είναι αφιερωμένα στη μνήμη του τελευταίου Προέδρου, του αειμνήστου Ιωάννη Καραβιδόπουλου, ο οποίος συμμετείχε στην προετοιμασία του Συνεδρίου, αλλά δυστυχώς δεν τον έχουμε κοντά μας, και ο οποίος επί 29 χρόνια με το επιστημονικό του κύρος και την αγάπη του προς τον απόστολο Παύλο και την Ιερά μας Μητρόπολη εργάσθηκε ακάματα και προσέφερε πολλά για την εδραίωση του θεσμού αυτού των Επιστημονικών συνεδρίων των Παυλείων. Ας είναι η μνήμη και των δύο αιωνία.

Κλείνοντας, θέλω να εκφράσω για άλλη μία φορά τις ευχαριστίες μου προς όσους με ποικίλους τρο-πους συνέβαλαν στη διοργάνωση, την πραγματοποίηση και την επι-τυχία του ΚΘ΄ Συνεδρίου μας.

Εκφράζουμε τη βαθύτατη ευγνω-μοσύνη μας προς την Αυτού Θειο-τάτη Παναγιό-τητα, τον Οικου-μενι-κο μας Πατριάρχη κ.κ. Βαρθο-λο-μαίο, διότι ετίμησε το Συνέδριό μας αποστέλλοντας εκ προσώπου του τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Σμυρ-νης κ. Βαρθολομαίο, ο οποίος ανέγνωσε και το σεπτό Πατριαρχικό μήνυμα και μας μετέφερε την πατρική του ευχή και την Πατριαρχική του ευλογία.

Ολόθυμες ευχαριστίες απευθύ-νου--με και προς όλους τους Μακα-ριωτά-τους Προκαθημένους των πρεσβυ-γενών και νεωτέρων Πα-τριαρ--χείων και των Αυτοκεφάλων Εκ-κλησιών για την αποστολή των Σεβασμιωτάτων και Θεοφιλεστά-των εκπροσώπων τους και των σεπτών μηνυμάτων τους.

Θερμότατες ευχαριστίες ανήκουν στην Επιστημονική Επιτροπή του Συνεδρίου μας για τον κόπο της προ-ετοιμασίας και της επιλογής των θεμάτων και των ομιλητών, την Οργανωτική Επιτροπή για τη μέρι-μνα της, ώστε το Συνέδριό μας να διεξαχθεί απρόσκοπτα και με επιτυχία, και περισσότερο από όλους τους ελλογιμωτάτους και εκλεκτούς ομιλητές μας, χωρίς τους οποίους δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί το Συνέδριο.

Θα ήθελα ακόμη να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς τον Δήμο Βε-ροίας, τον Δήμαρχό μας και το Διοι-κητικό Συμβούλιο του «Χώρου Τεχνών» και της «Αντωνιαδείου Στέγης», για την ευγενή φιλοξε-νία που μας προσέφεραν, και πάντα μας προσφέρουν, με την παραχώρηση της ωραίας αιθούσης για το Συνέδριό μας.

Θέλω όμως να ευχαριστήσω ιδιαι-τέρως την Προισταμένη της Εφο-ρίας Αρχαιοτήτων Ημαθίας, κυρία Αγγελική Κοτταρίδη, η οποία όχι μόνο συμμετείχε στο Συνέ-δριο, αλλά έχει την καλωσύνη να αναθέσει στους συνεργάτες της να μας

ξεναγήσουν στη συνέχεια στο νέο, θαυμάσιο Πολυκεντρικό Μου-σείο των Αιγών, που είναι δικό της, θα μπορούσα να πω, δημιούργημα.

Ευχαριστώ τέλος από καρδίας όλους όσους συμμετείχαν και τίμη-σαν με την παρουσία τους το Συνέ-δριο και τον πρωτοκορυφαίο από-στολο Παύλο: τους άρχοντές μας, πολι-τικούς και στρατιωτικούς, τους κληρικούς μας, τους μονα-χούς και τις μοναχές και τον ευσε-βη και πιστό λαό της Ημαθίας, και ακόμη τον εκκλησιαστικό τηλεο-πτι-κο σταθμό 4Ε, γιατί και φέτος κάλυψε το Συνέδριο και θα καλύ-ψει και τις λατρευτικές εκδηλώ-σεις προς τιμήν του μεγίστου εν αποστόλοις αποστόλου Παύλου, μεταδίδοντας από εδώ, από τη Βε-ροια, το μήνυμά του σε όλον τον κο-σμο· από τη Βέροια, η οποία τιμά αυτές τις ημέρες μαζί με τον ιδρυτή και διδάσκαλό της εν τη πίστει και τον υμνητή του και νέο άγιο της Εκκλησίας μας, όσιο Γεράσιμο τον Υμνογράφο, τον Μικραγιαν-να-νι-τη, καθώς φέτος συμπληρώνονται και 120 χρόνια από τη γέννησή του.

Ο τελευταίος λόγος ανήκει δικαι-ω-ματικά στον αίτιο του Συνεδρίου, στον μέγα απόστολο Παύλο, που ως σκεύος εκλογής ακολούθησε τον δρόμο τον οποίο είχε χαράξει ο Θεός διά του Μεγάλου Αλεξάνδρου και ήλθε στην περιοχή μας και μας φώτισε με το φως της θεογνωσίας. Και γι᾽ αυτόν τον ουρανοβάμονα απόστολο, τον απόστολο των Εθνών και της Ημαθίας, ας μου επιτραπεί να επαναλάβω τους δικούς του λόγους, με τους οποίους αρχίσαμε το Συνέδριό μας: «Δόξα και τιμή και ειρήνη παντί τω εργα-ζομένω το αγαθόν».

Σε αυτόν, τον δικό μας Απόστολο, ανήκει και θα ανήκει μετά Θεόν η δόξα και η τιμή μας στους αιώνες.

Περισσότερες φωτογραφίες:

Ἡ γλῶσσα τῶν παπύρων καὶ ὁ ἀπόστολος Παῦλος
The language of the papyri and Apostle Paul
ΠΑΥΛΕ
1 - 30 ΙΟΥΝΙΟΥ
© Kosmas Karagiannis IMBNK